

Juhani Nieminen

Värikkään Sri Lankan kulttuuri on tuhansia vuosia vanhaa.

Monien mahdollisuuksien **Sri Lanka**

■ **Sri Lanka on pieni mutta pippurinen maa, jossa on runsaasti potentiaalia. Suomen kannattaisi ottaa nykyistä isompi osa maan kehittämisessä.**

Juhani Nieminen

Intian kaakkoispuolella sijaitsevan Sri Lankan saarivaltion ja Suomen suhteet ovat ongelmattomat. Ainakin osittain asia voi johtua siitä, ettei suhteita paljon ole.

Pieni Sri Lanka voisi kuitenkin olla meille monella alalla hyvä, tasavertainen kumppani, jonka tarpeet ovat sopivassa suhteessa kykyymme tarjota niin teknologian, työturvallisuuden kuin koulutuksenkin osaamista. Suurista suomalaisyrityksistä Wärtsilä ja Outotec ovat jo etabloituneet maahan.

Vuonna 2015 Suomen vienti Sri Lankaan oli reilut 8 miljoonaa euroa, josta kemianteollisuuden osuus oli reilut 14 prosenttia. Eniten kemian vientiä oli muovi- ja kumiteollisuuden yrityksistä. Tuonti Sri Lankasta oli samana vuonna 19 miljoonaa euroa.

Yhteyksiä sujuvoittaa se, että entisenä brittiläisen imperiumin osana Sri Lanka käyttää bisneskielenään englantia, ja monet tavat ovat sangen eurooppalaisia.

Sri Lankan pinta-ala on noin vii-

dennes Suomesta eli reilut 65 000 neliökilometriä. Maan keskiosassa on tuplasti meidän korkeimpia tuntureitamme korkeampia huippuja.

Asukkaita Sri Lankassa on reilut 21 miljoonaa, eli väentiheys on Suomeen verrattuna melkoinen. Tähän nähden on erikoista, ettei maassa ole yhtään kovin isoa kaupunkia. Suurin eli Colombon seutukunta on väkimäärältään vain meidän pääkaupunkiseutumme kokoinen.

Trooppisessa maassa on korkeuserojen tähden myös muunlaisia il-

masto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Edellytykset monenlaisten kasvien viljelyyn ovat hyvät, joten maatalous on merkittävä osa Sri Lankan taloutta. Ala työllistää väestöstä lähes kolmanneksen, joskin sen osuus bkt:stä on kutistunut 10 prosenttiin.

Sri Lanka tunnetaan teestä, kahvista ja mausteista, etenkin kanelista. Riisi on aasialaiseen tapaan keskeinen kotimarkkinoita varten viljeltävä tuote. Nouseva ala on hedelmien ja kukkien viljely vientiin.

Maatilat ovat pääosin pieniä perheyrittäjiä, joten tehokkuus ja raaka-aineen tarkka hyödyntäminen on tuloksen kannalta tärkeää. Myös jäte pyritään käyttämään hyödyksi. Kookospähkinän kuoria puristetaan turpeeksi, joka sopii maanparannusaineeksi ja kasvatusalustaksi, ja banaaninviljelyn jätettä jalostetaan tekstiilikuiduksi.

Teollisuus kehitty

Sri Lankan metsä- ja sahateollisuus linkittyy läheisesti maatalouteen. Usein perheyrittäjinä toimivilla pie-

nilä sahoilla hyödynnetään maan suhteellisen runsaita metsävaroja ja tuotetaan raaka-ainetta jalopuuta käyttävälle teollisuudelle ja käsityöläisille.

Sahojen automatisointi on vähäistä ja työ niillä raskasta ja vaarallista. Teknisen haasteen muodostaa maan monilajinen ja monenkokoinen raaka-aine. Kiinnostusta teknologian kehittämiseen vähentää se, että perustyöhön on saatavilla runsaasti halpaa ihmistyövoimaa.

Sri Lankan vientiteollisuus tunnetaan parhaiten elintarvikkeiden, tekstiilien ja sahatavaran tapaisten, suhteellisen alhaisen jalostusasteen tuotteista. Maasta löytyy silti muutaakin.

Esimerkiksi huonekaluyritys Damro Furniture on eräänlaista Ikean konseptia soveltaen kyennyt luomaan merkittävää vientitoimintaa muun muassa Intian ja Australian markkinoille. Valmistus on säilytetty kokonaan Sri Lankassa.

Venevalmistaja Total Marine Solutions vie tuotteitaan jopa Tanskaan ja Norjaan, joissa alan omakin osaami-

nen on korkealla tasolla.

Naturub Group aloitti vuonna 1977 ilmapallojen valmistajana mutta on sittemmin kehittynyt vetoketjujen, tarranauhojen ja muiden tekstiiliteollisuuden tarvitsemien komponenttien tuottajaksi, jolla on asiakakanaan nimekkäitä amerikkalaisia ja eurooppalaisia suuryrityksiä.

Ympäristön ongelmat

Sri Lankan ympäristöongelmat ovat toistaiseksi pienempiä kuin vaikkapa Intian ja Kiinan. Silti esimerkiksi kierrätyksen ja jätehuollon järjestämisessä on paljon tekemistä. Holtiton jätteiden polttaminen, epäviralliset kaatopaikat sekä lannoitteiden ja muiden kemikaalien päätyminen vesiin aiheuttavat terveysuhkia.

Ympäristön parempi kohtelu vaatisi investointeja sekä tekniikkaan että väestön ympäristötietoisuuden nostamiseen.

Sri Lankan julkinen talous on pitkän sisällissodan jäljiltä heikolla poh-

» » »

Juhani Nieminen

Sisämaassa sijaitseva, väkimäärältään Lahden kokoinen Kandy kaupunki on yksi Sri Lankan alueellisista keskuksista.

►►►

jalla. Valtion velkaantumistaso on korkea ja luottoluokitus heikko. Yksityisiä sijoituksiakaan ei ole helppo houkutella.

Talouden haasteita on ratkottu sekä

monenkeskisillä että kahdenvälisillä vapaakauppasopimuksilla. Viime mainittuja maalla on esimerkiksi Intian, Pakistanin ja Bangladeshin kanssa. Myös Kiinan kanssa sellainen on tekeillä.

Kiina on jo ennen sopimusta tu-

kenut Sri Lankan kehitystä avokätisesti. Myös EU on rahoittanut maata runsaalla kädellä. Rahoja on sijoitettu katastrofien, kuten vuoden 2004 tsunamin, jälkeiseen rakentamiseen, terveydenhuoltoon ja myös koulutukseen.

Juhani Nieminen

Jutun kirjoittaja Juhani Nieminen on päässyt tutustumaan muun muassa srilankalaiseen hääpukeutumiseen.

Varjoja paratiisissa

Sri Lanka on nopeasti kehittyvä maa, jonka vuotuinen talouskasvu on ollut 5–7 prosenttia. Tulonjako on kuitenkin yhä hyvin epätasainen ja perustyöväen elintaso taajamissakin alhainen. Maataloudesta riisinsä saavat ovat usein vielä köyhempinä.

Kehityksen eväitä söi vuoteen 2009 jatkunut sisällissota maan valtaväestön, buddhalaisten singaleesien, ja merkittävän vähemmistöryhmän, hindulaisten tamilien, välillä.

Yli 30-vuotinen, ainakin 70 000 kuolonuhria vaatinut sota puhuttaa edelleen. Srilankalaiset kertovat mielellään, että ennen sotaa he olivat mallina Singaporelle. Nyt on päinvastoin.

Monikulttuurisuus ja -kielisyys sekä maan monet uskonnot voivat sisällissodan päätyttyä silti olla pikemminkin rikkaus kuin rasite. Vaikuttaa, että kaikki kansanryhmät ovat saaneet taistelemisesta tarpeekseen.

Trooppinen ilmasto, vuoret ja runsaat sateet ovat sekä mahdollisuus että uhka. Vesivoimaa Sri Lankassa on paljon, mutta sen valjastamisessa on ollut haasteita. Metsien hakkaaminen peltomaiksi on aiheuttanut eroosiota, ja maan- ja mutavyöryt ovat tavallisia.

Lisäksi maa ympäristöineen kuuluu alueeseen, jossa erilaiset seismiset ilmiöt voivat johtaa katastrofaalisiin seurauksiin. Pahin esimerkki näistä on joulukuun 2004 tsunami.

Sen nostattamissa hyökyaalloissa saarella kuoli yli 35 000 ihmistä – suhteellisesti enemmän kuin missään muussa maassa.

Liikenneyhteyksien kannalta Sri Lanka on vaikea paikka. Vuoret ja runsasvetiset joet tekevät tiestön ja rautateiden rakennuksen ja ylläpidon kalliiksi.

Maassa on jonkin verran uusia, erinomaisia moottoriteitä, joilla liikenne sujuu ongelmitta. Pääosin tieverkko muodostuu kuitenkin kapeista, mutkaisista ja kuoppaisista väylistä, jotka alati kasvavan liikenteen tähden vetävät huonosti. Ruuhkat ja pitkät matka-ajat ovat ongelma.

Juhani Nieminen

Sri Lankan tiedesankari tutki elämän syntyä

Sri Lankan kuuluisin tieteentekijä ja lähes kansallissankari on **Cyril Ponnampereuma**, jonka erikoisala oli kemiallisen evoluution ja elämän alkuperän tutkimus.

Ponnampereuma syntyi vuonna 1923 Gallen kaupungissa, jossa hän myös kävi koulunsa. Lukion jälkeen hän siirtyi opiskelemaan ensin filosofiaa intialaiseen Madrasin yliopistoon ja sieltä valmistuttuaan Lontoon yliopiston kemianopiskelijaksi. Tohtorintutkintonsa hän teki Kalifornian yliopistossa, jossa hänen väitöskirjaansa ohjasi kemian nobelisti **Melvin Calvin**.

Ponnampereuma muistetaan etenkin urastaan Yhdysvaltain avaruushallinnossa Nasassa. Siellä hän työskenteli eksobiologian osastossa ja muun muassa johti Apollo-astroonauttien mukanaan tuomien kuun maaperänäytteiden ja kuupölyn tutkimusta.

Työ Nasassa teki srilankalaisesta myös amerikkalaisen sankarin, joka ehkä yllätykseksensä päätyi muun muassa *Time*- ja *Newsweek*-lehtien kansikuvapojaksi.

Yli 400 tieteellistä julkaisua tuottanut Ponnampereuma luennoi niin

Cyril Ponnampereuma Nasan laboratoriossa vuonna 1963. Johtava tutkija esittelee välineitä, joilla hän onnistui tuottamaan synteettistä adenosinitrifosfaattia (ATP). Yhdiste on kaikkien elämänmuotojen energialähde.

Yhdysvaltain, Neuvostoliiton kuin Kiinan yliopistoissa ja vastaanotti monia kansainvälisiä palkintoja. Hän toimi myös Sri Lankan presidentin tieteellisenä neuvonantajana.

Viimeiset vuotensa Ponnampereuma työskenteli kemiallisen evoluution

professorina Marylandin yliopistossa, jonka laboratoriossa hän sai kohtalokkaan sydänkohtauksen joulukuussa 1994. Vain 61-vuotiaana menehtynyt tutkija haudattiin kotisaarelleen.

Päivi Ikonen

Koulutus arvossaan

Ongelmista huolimatta Sri Lankassa on satsattu koulutukseen ja saatu myös tuloksia. Yhdeksän kymmenestä aikuisesta osaa lukea, ja nuoret sukupolvet saavat yleissivistävässä opetuksessa ainakin kohtalaiset eväät elämän polulle.

Sri Lankassa on paljon korkean asteen oppilaitoksia tai sellaisiksi itseään tituleeraavia. Niistä osa on yksityisiä, osa valtion ylläpitämiä. Yliopistot pyrkivät nostamaan laatumainettaan ja pääsemään kansainvälisissä rankingeissa korkeammalle, mutta tehtävä ei ole helppo.

Resursseja ulkomaisen osaamisen hankkimiseen on niukasti, eikä Sri Lankalla ole samanlaista ison maan houkuttavuuden tarjoamaa etua

Sri Lankassa on satsattu koulutukseen ja saatu myös tuloksia.

asiantuntijoista kilpailtaessa kuin vaikkapa Intialla, Kiinalla, Indonesialla ja jopa Vietnamilla.

Maan korkeakoulujen nykyisestäkin tasosta kertoo kuitenkin se, että monien kandidaattitutkinnot hyväksytään sellaisinaan esimerkiksi Britanniassa maisterikoulutuksiin pyrkivien opintojen perustaksi.

Tiettyjä koulutusohjelmia voi millä tahansa mittarilla tarkasteltuna pitää laadukkaina ja edistyksellisinä. Hyvä esimerkki on Sri Jayewardenepuran yliopiston toteuttama yrittäjille rakennettu, työn ohessa suoritettava maisteriohjelma.

Monilla ohjelmaan osallistuvilla yrittäjillä on jo ennestään maisteritason tutkinto tai parikin muilta aloilta. He ovat arvostettuja yhteisöjensä jäseniä, ja jotkut työllistävät yrityksissään kymmeniä, jopa satoja ihmisiä.

Ohjelma perustuu teorian ja käytännön linkittämiseen ja hyvien käytänteiden etsimiseen. Olennainen osa ohjelmaa ovat opintomatkat sekä koti- että ulkomaisiin yrityksiin.

Kehittämistäkin Sri Lankan koulutuksessa riittää. Etenkin tasaisen laadun jatkuva tuottaminen on haaste. Myös ammatillinen koulutus on aivan alkutekijöissään. □

Kirjoittaja toimii Lahden ammattikorkeakoulussa projektijohtajana, joka etsii korkeakoululle uusia kansainvälisen yhteistyön muotoja.
juhani.nieminen@lamk.fi